کانون اصلاح و تربیت در ایران: تحلیل وضعیت موجود و ترسیم وضعیت مطلوب

۱. خدیجه مرادی
دکتر علم اطلاعات، قوه قضاییه، تهران، ایران.
(نویسنده مسئول)
<khadijemorady@gmail.com>

۲. علی هداوند
کارشناس حقوق، دانشکده حقوق، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران.

مقدمه: *هدف پژوهش حاضر، ترسیم وضعیت موجود کانون اصلاح و تربیت ایران، ترسیم وضعیت مطلوب و ارائه راهکارهایی برای کاهش بین وضعیت موجود و مطلوب است.*

روش: *پژوهش در دو مرحله با رویکرد کیفی و با استفاده از روش تحلیل محتوای کیفی استقرایی کربین و اشتراوس (۲۰۱۴) انجام شده است. در مرحله اول برای ترسیم وضعیت مطلوب، ۱۰ سند بین‌المللی و داخلی و یک الگوی برتر بین‌المللی درزمینه مدیریت و نحوه رفتار با نوجوانان محروم از آزادی (الگوی مرکز خدمات جوانان میسوری) با روش مطالعه اسناد و مدارک به‌صورت هدفمند انتخاب و وارد نرم‌افزار مکس.کیو.دی. ا ۲۰۲۰ شده و در دو مرحله کدگذاری باز و محوری، مقوله‌های اصلی و فرعی شناسایی شدند. برای ترسیم وضعیت موجود همه پژوهشهای مرتبط داخلی از سالهای ۱۳۸۰ تاکنون و همچنین مصاحبه‌ها، گزارشها، فیلمها و مستندهای منتشرشده درزمینه مدیریت کانونهای اصلاح و تربیت ایران و نحوه رفتار با کودکان و نوجوانان محروم از آزادی منتشره‌شده از سال ۱۳۹۰ تاکنون با روش مطالعه اسناد و مدارک شناسایی، مطالعه و انتخاب شدند و در دو مرحله کدگذاری باز و محوری مقوله‌های اصلی و فرعی استخراج شدند.*

یافته‌ها: *برای گذر از وضعیت موجود کانون اصلاح و تربیت و رسیدن به وضعیت مطلوب آن باید به مقوله‌ها و زیرمقوله‌های سیاست‌گذاری و مدیریت (نگرش و باور، کارکنان، تفکیک و طبقه‌بندی، محیط و فضای داخلی و مسائل مالی)، بازپروری و عدم بازگشت به جرم (آموزش، اشتغال، تفریح و ورزش، دین)، سلامت جسم و روان (بهداشت و درمان، مسائل روانی، ویژگیهای فردی نوجوان) و حقوق شهروندی (موارد انضباطی، بازرسی و شکایت، آگاهی و کرامت انسانی) توجه کرد.*

بحث: *نتایج نشان داد که علاوه بر مشکلاتی که در مدیریت کانون اصلاح و تربیت و رفتار با کودکان و نوجوانان مطرح است برخی از مشکلات مربوط به قبل از ورود ایشان به کانون و برخی مرتبط به بعد از خروج از کانون است. برای اصلاح کودکان و نوجوانان و عدم بازگشت ایشان به جرم علاوه بر مشکلات کانون اصلاح و تربیت، باید به مسائل و مشکلات مرتبط به خانواده، اجتماع و اقتصاد و لزوم حمایت اجتماعی نیز توجه کرد. مهم‌ترین مشکلات موجود در مدیریت کانون اصلاح و تربیت و رفتار با کودکان و نوجوانان همراه با راهکارهای رفع آن ارائه شده است.*

واژه‌های کلیدی:

کانون اصلاح و تربیت، ایران، کودکان و نوجوانان محروم از آزادی، مرکز خدمات جوانان میسوری .

تاریخ دریافت: *۱۴۰۱/۰۵/۲۷*

تاریخ پذیرش: *۱۴۰۱/۱۲/۱۶*

Social Welfare Quarterly, Vol 23, Spring 2023, No 88

Correction and Rehabilitation Center in Iran: Analysis of the Current Status and Design of the Favorable Status

1. **khadije Moradi**
Ph. D. in information science, Judiciary, Tehran, Iran.
(Corresponding Author)
<khadijemorady@gmail.com>

2. Ali Hadavand
Bachelor of Law, Faculty of Law, Shahid Beheshti University, Tehran, Iran.

Introduction: The purpose of the research is to outline the current situation of Iran's Correction and Rehabilitation Center, the design of the favorable status and to provide solutions to reduce the difference between the current and favorable status.

Method: The research was carried out in two stages with a qualitative approach and using the inductive qualitative content analysis method to draw. The favorable status were purposefully selected – 10 international and domestic documents and a top international model. In order to outline the current status all related domestic research studies from 2013 to now and the interviews, reports, films and documentaries published in the field of management of correctional centers in Iran from 2013 to now were studied and selected.

Findings: In order to overcome the current status of the Correction and Rehabilitation Center and to reach its desired status, it is necessary to focus on the categories and subcategories of policy and management, rehabilitation and non-return to crime, education, employment, recreation and sports, religion, physical and mental health, citizenship rights.

Discussion: In addition to the problems in the management of the Correction and Rehabilitation Center, some of the problems are related to before they enter the center and some are related to after they leave the center. In order to reform children and prevent them from returning to crime, in addition to paying attention to the problems of the correctional center, it is necessary to pay attention to the issues and problems related to the family, society and economy ,and the need for social support.

Keywords:
Correctional Center, Iran, Children and Adolescents Deprived Of Freedom, Missouri Youth Service Center

Received: 2022/08/18
Accepted: 2023/03/07

Citation: Moradi K, Hadavand A. (2023). Correctional and education center in Iran: analysis of the current situation and design of the desired situation. refahj. 23(88), 230-250.
URL: http://refahj.uswr.ac.ir/article-1-4108-fa.html

Extended Abstract

Introduction: The main goal of correctional centers is to reform and rehabilitate adolescences to return to the society and reduce the possibility of committing crimes again. The analysis of the results of the research conducted inside the country (Mohammadi Noghizadeh et al.,, 2019) shows that the crimes of adolescents are not only increasing, but also are getting more violent. The rate of recidivism among adolescents in correctional centers is high, and about a third of adolescents sent to the center have committed crimes again. The occurrence of the phenomenon of repeated crime and its high statistics among adolescents who are in conflict with the law, reflects the fact that not only adolescents are unable to accept social norms and values, but more importantly, it speaks of the incompetence of institutions. It has correction and education in reserializing them. The evaluation of the activities and actions of the correctional center and their educational impact in the rehabilitation of adolescents has been evaluated poorly in some research studies, including (Niyazpour, 2014). Based on what was said, the aim of the current research is to identify the problems of Correction and Rehabilitation Center in Iran and to answer the question that what are the most important problems in the management and treatment of adolescents in correctional centers in Iran?

Method: In order to reach the goal and answer the research question qualitative approach have been used and qualitative content analysis method was conducted. The research has been done in two stages: 1. Identification of the favorable status 2. Identification of the current status. By comparing these two stages, the gap between the current status and the favorable status is identified and specific problems are identified as well, and then solutions are presented.

Finding:

Findings of the first stage

Based on qualitative content analysis of international and domestic documents and comparing them with each other, 17 categories were identified. The main categories and subcategories identified and extracted are prsented in table No. 1.

Findings of the second stage

The analysis of internal research studies showed correctional center has been investigated by different sciences and from different thematic aspects. The main categories and sub-categories of the analysis of problems mentioned in domestic research are listed in table No. 2.

Table 2: The main categories and subcategories of the analysis of internal research problems

Main Category	Subcategories
mental health problems	Detention of adolescents with psychiatric disorders in inappropriate places without appropriate diagnostic measures, lack of timely diagnosis of delinquent behavior due to psychiatric disorders in adolescents (from the day of arrest, court hearings), detention of adolescents with psychiatric disorders with other adolescents in the center and failure to separate them. Judges' attention to severe psychiatric symptoms and disorders and not paying attention to other psychiatric disorders in delinquent behaviors
Individual characteristics of adolescence	Low self-esteem, inappropriate attitude towards the police and the law, intolerance of failure and aggression
Environment	The lack of proper interaction between the staff and officials of the center and the teenagers, the lack of proper interaction between the teenagers with each other, the unfavorable experience in terms of human interactions and the boring conditions of imprisonment.
Before entering the center	Problems created in the court and influence of the court environment
Family and related issues	emotional problems of the family, differences between parents; Separation of parents, inability to solve problems, lack of control, behavior
Society and social issues	Lack of proper education, weak religious beliefs, lack of recreational places in the city
Economy	Economic issues, employment and related factors, such as unemployment and job dissatisfaction

Main Category	Subcategories
criminal population	Increasing the population of correctional centers
After leaving the center	Lack of help from post-release care centers in practice, formation of current post-release care centers according to the conditions of adult prisoners

Findings of qualitative analysis of interviews, reports, and meetings published on the web.

The issues and problems of correctional centers that have been identified and extracted from the qualitative content analysis of interviews, reports and meetings published on the web are shown in table No.3.

Table 3: Problems identified and extracted from the analysis of interviews, reports, and meetings published on the web

Problems
Lack of amenities, educational issues and lack of educational facilities, lack of space and physical environment, lack or limitation of efficient and trained human resources, lack of personnel to the number of clients, material problems and lack of funds, problems related to post-discharge care (residence, job), Non-segregation of juveniles (based on crimes, age and multiple records), health-treatment problems, the increasing growth of teenagers and the existence of limitations in dealing with problems, labeling clients as criminals, employment and vocational training, issues and problems caused by addiction of teenagers and their families, psychological problems and issues, lack of vitality and vitality in the center, lack or absence Beautiful atmosphere in the center, lack or absence of proper correctional programs

Discussion: Adolescents can be “health ambassadors of the people of a society”. Therefore, if they commit an act against the law based on different conditions and issues, the issues and conditions related to their age needs should be considered in the way they are treated. If, based on the interests of children and adolescents, the judge determines that they should be under the supervision of the criminal justice system for correction and rehabilitation for a period of time, in order to protect the

interests and interests of children and adolescents, it is necessary to pay attention to the following points in the management of the center and treatment of them:
- Compilation of separate regulations for correctional centers
- Interaction of employees and adolescences, and Interaction of teenagers with each other
- Space and building design
- An atmosphere similar to home and family environment
- Increasing the number of employees to adolescents
- Specialized and trained staff
- Specialized training of employees
- Considering a special facilitator or coach for each adolescent
- Affectionate and family-like behavior in dealing with adolescences:
- The need to change the belief of judges, officials and employees of the correctional center from punishment to treatment (correction and training)
- Living conditions and center facilities
- Creating a family and human environment instead of an educational environment: group therapy instead of individual psychotherapy
- Identifying juveniles with psychiatric disorders from the day of arrest and during court hearings

Ethical considerations

The authors contributed to the writing of the article. Financial support was not received from a specific organization for writing the article and the article was written independently. There is no contradiction in the article and the ethical points of the research have been observed in writing it.

مقدمه:

صاحبنظران علم حقوق پس از سالها اعمال مجازات خشن و مشابه بزرگ‌سالان برای کودکان و نوجوانان، به این نتیجه رسیده‌اند که این مجازاتها، راهکار مؤثری برای اصلاح و تربیت کودکان و نوجوانان نیست و باید از روشهای متفاوتی برای اصلاح و تربیت آنها استفاده کرد. روشهایی که بتواند در کنار تنبیهی بودن، ویژگی بازپروری بالایی داشته باشد و بر اساس آن، کودک و یا نوجوان بعد از پایان محکومیت خود بتواند به‌عنوان یک شهروند مؤثر و فعال مجدد به اجتماع بازگردد. براین اساس بود که بیشتر کشورها بعد از انتشار مکتب دفاع اجتماعی نوین، شیوه‌های خشن را از قوانین جزایی کشور خود حذف کردند و شیوه‌هایی را برای مجازات کودکان و نوجوانان انتخاب کردند که وجه اصلاحی و بازپروری آنها غالب بوده است (نیازپور، ۲۰۱۵).

یکی از شناخته‌شده‌ترین واکنشهای تنبیهی در عرصه دادرسی کودکان و نوجوانان معارض با قانون، راهکارهای سلب آزادی در قالب اعزام و نگهداری ایشان در کانونها و مؤسسات است. در نظام حقوقی ایران، این مؤسسات با عنوان «کانون اصلاح و تربیت» شناخته می‌شوند. کانون اصلاح و تربیت در ایران اولین بار در سال ۱۳٤۷ در تهران تأسیس و شروع به فعالیت کرد. ماده ۵ فصل اول آیین‌نامه سازمان زندانها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور (مصوب ۲۰ اردیبهشت ۱٤۰۰[۱]) کانون اصلاح و تربیت اطفال و نوجوانان را مرکز اقدامات تأمینی و تربیتی، برای نگهداری متهمان و محکومانی تعریف کرده است که سن آنها در زمان ارتکاب جرم تا هجده سال تمام شمسی باشد. بر اساس تبصره ۷ آیین‌نامه تفکیک و طبقه‌بندی زندانیان «معرفی اطفال و نوجوانان زیر ۱۸ سال به زندان ممنوع بوده و چنانچه به دستور مراجع قضایی اطفال و نوجوانان زیر ۱۸ سال به زندان اعزام شوند، روسای زندانها

۱ «آیین‌نامه اجرایی سازمان زندانها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور (مصوب اردیبهشت ۱٤۰۰)» در ادامه متن پژوهش مختصر شده و آیین‌نامه سازمان زندانها ذکر شده است.

مکلف‌اند بلافاصله آنان را به کانون اصلاح و تربیت اعزام کنند». ماده ۲۶۱ آیین‌نامه سازمان زندانها هدف از تشکیل کانون اصلاح و تربیت را در راستای اجرای مواد ۵۲۵ و ۵۲۸ قانون آیین دادرسی کیفری و با هدف اصلاح، تربیت، آماده‌سازی برای بازگشت به جامعه، جامعه‌پذیری، رشد فردی، توانمندسازی و حمایت از افرادی که در زمان ارتکاب جرم کمتر از هجده سال تمام شمسی داشته‌اند، معرفی کرده است.

گرچه جرم‌شناسان به استفاده حداقلی از مجازاتهای سالب آزادی کودکان و نوجوانان تأکید دارند، اما نمی‌توان از آثار بازپرورانه آن چشم پوشید. زمانی که در یک دادرسی تخصصی قاضی به این نتیجه می‌رسد که نگهداری در کانون اصلاح و تربیت به مصلحت کودک و یا نوجوان است، به دنبال بازپروری و جامعه‌پذیر کردن اوست (میرکمالی و حسینی، ۲۰۱۵). به‌ویژه زمانی که محیط خانواده در بزهکاری کودک و یا نوجوان نقش اساسی ایفا می‌کند و در حقیقت، کودک یا نوجوان قربانی تربیت ناصحیح والدین خود است. درنتیجه سپردن وی به خانواده منطقی نیست. در اینجا، می‌توان کانون اصلاح و تربیت را به‌مثابه یک شخص حقوقی دانست که جایگزین خانواده اصلی وی می‌شود و وظیفه تربیت کودک و یا نوجوان را بر عهده می‌گیرد تا از بزه‌دیدگی مجدد او در محیط خانواده جلوگیری کند (میرکمالی؛ حسینی، ۲۰۱۵).

در این میان، آنچه اهمیت دارد توجه به منافع عالیه و مصلحت کودک و نوجوان است و بهتر است توسل به کانون اصلاح و تربیت بر اساس ماده ۳۷ (ب) پیمان‌نامه حقوق کودک[1]، ماده ۱۹ حداقل مقررات استاندارد سازمان ملل برای دادرسی ویژه اطفال (قواعد پکن[2]) و رهنمودهای سازمان ملل متحد برای پیشگیری از بزهکاری نوجوانان (رهنمودهای ریاض[3])

1. Convention on the Rights of the Child
2. United Nations Standard Minimum Rules for the Administration of Juvenile Justice (The Beijing Rules)
3. United Nations Guidelines for the Prevention of Juvenile Delinquency (The Riyadh guidelines)

به‌عنوان آخرین راهکار و برای حداقل مدت ممکن مورداستفاده قرار گیرد.

تعداد واقعی کودکان و نوجوانان محروم از آزادی در سطح جهانی و همچنین در بسیاری از کشورها، ناشناخته است (یونیسف[1]، ۲۰۲۱). نتایج مطالعه سازمان ملل متحد توسط نواک[2] (۲۰۱۹) در مورد کودکان محروم از آزادی که بر اساس داده‌های به‌دست‌آمده از ۱۲٤ کشور انجام شده است، نشان می‌دهد که بین ۱٦۰۰۰۰ تا ۲۵۰۰۰۰ کودک و نوجوان هر روز در سال ۲۰۱۸ بازداشت شده‌اند و تقریباً ٤۱۰۰۰۰ نفر در طول سال در مؤسسات نگهداری می‌شوند.

مراکز نگهداری از کودک و نوجوان معارض با قانون، در بازپروری و بازگشت به جامعه فرد می‌تواند نقش مهمی داشته باشد؛ اما از طرفی مدیریت نادرست این مراکز و به‌ویژه رفتار نامناسب با کودک و یا نوجوان در دوران نگهداری در این مراکز می‌تواند نتیجه عکس داشته باشد و خود باعث افزایش خشم و تکرار مجدد جرم توسط وی شود. بر اساس گزارش مجمع عمومی سازمان ملل متحد[3] (۲۰۰٦) و لیفارد[4] (۲۰۱٤) نوجوانانی که از آزادی خود محروم و در مراکز نگهداری می‌شوند، در معرض خطر انواع خشونت (شامل خشونت توسط پلیس، خشونت توسط کارکنان مراکز، خشونت توسط سایر زندانیان و خشونت علیه خود) قرار دارند.

حمایت از کودکان و نوجوانان در برابر خشونت در مراکز نگهداری در استانداردهای بین‌المللی سازمان ملل، استانداردهای اروپایی و استانداردهای ملی موردتوجه قرار گرفته است (لیفارد، ۲۰۰۸) تا هدف اصلی تأسیس این مراکز یعنی اصلاح و بازپروری انجام شده و احتمال ارتکاب مجدد جرم توسط ایشان کاهش یابد و برای ورود به جامعه آماده شوند.

نتایج پژوهشها (بتلهم[5]، ۲۰۱٤؛ فوفا[6] و همکاران،۲۰۲۱) نشان می‌دهد که میزان بزهکاری نوجوانان به‌طور متوسط هر سال بین ۱۰ تا ۱۵ درصد در حال افزایش است. همچنین نتایج

1. UNICEF
2. Nowak
3. United Nations General Assembly
4. Liefaard
5. Betelehem
6. Fufa

پژوهشهای داخل کشور نشان می‌دهد که جرایم کودکان و نوجوانان نه‌تنها در حال افزایش است بلکه از خشونت بیشتری نیز برخوردار است (محمدی نوقی‌زاده و دیگران، ۲۰۲۰). میزان تکرار جرم در میان کودکان و نوجوانان کانون اصلاح و تربیت بالاست و حدود یک‌سوم کودکان و نوجوانان اعزام‌شده به کانون مجدد مرتکب جرم شده‌اند. برای مثال، بر اساس آمار بخش مراقبتهای بعد از خروج از کانون اصلاح و تربیت تهران (۲۰۱۲) –۱۸ ۲۵ درصد کودکان و نوجوانان آزادشده از کانون مجدد به کانون برگشته‌اند (آریا، ۲۰۱۶).

بروز پدیده تکرار جرم و بالابودن آمار آن در میان کودکان و نوجوانان معارض با قانون، این حقیقت را بازنمون می‌کند که نه‌تنها کودکان و نوجوانان در بازپذیری هنجارها و ارزشهای اجتماعی ناتوانند، بلکه مهم‌تر از آن، حکایت از قصور و ناتوانی نهادهای اصلاحی و تربیتی در باز اجتماعی کردن آنها دارد. ارزیابی فعالیتها و اقدامات کانون اصلاح و تربیت و تأثیر تربیتی آنها در بازپروری کودکان و نوجوانان در برخی از پژوهشها ازجمله (نیازپور، ۲۰۱۵) ضعیف ارزیابی شده است. از طرف دیگر، مطالعات در مورد وضعیت کودکان و نوجوانان در مراکز اصلاح و تربیت اندک بوده و بر اساس نتایج پژوهش فوفا، جیبات و فیکادو (۲۰۲۱) از نامرئی‌ترین موضوعات در سطح جهان است که نیازمند توجه ویژه‌ای است.

بر اساس آنچه گفته شد، هدف پژوهش حاضر ترسیم وضعیت موجود کانون اصلاح و تربیت کشور و پیشنهاد راهکارهای اصلاحی است. این پژوهش در پی پاسخگویی به این پرسشهاست که ۱. مهم‌ترین مشکلات و چالشهای موجود در مدیریت و نحوه رفتار با کودکان و نوجوانان کانون اصلاح و تربیت ایران کدامند؟ ۲. وضعیت مطلوب کانون اصلاح و تربیت بر اساس حقوق تعریف‌شده برای کودکان و نوجوانان معارض با قانون و محروم از آزادی در اسناد بین‌المللی و داخلی و همچنین الگوهای برتر بین‌المللی چگونه است؟

روش

برای رسیدن به هدف و پاسخگویی به پرسشهای پژوهش از رویکرد کیفی و روش تحلیل محتوای کیفی استفاده شده است. پژوهش در دو مرحله ۱. شناسایی وضعیت مطلوب ۲. شناسایی وضعیت موجود انجام شده است. با مقایسه این دو مرحله شکاف بین وضعیت موجود و وضعیت مطلوب شناسایی، مشکلات مشخص و در ادامه راهکارهایی برای اصلاح وضعیت موجود ارائه شده است. دلیل انتخاب تحلیل محتوای کیفی این بوده است که پژوهش در پی شناسایی مضامین پنهان متن و استخراج معنا از طریق طبقه‌بندی کلمات، پی‌بردن به شباهتها، تفاوتها و روابط بین آنهاست (مومنی‌راد، ۲۰۱۳).

مرحله اول: شناسایی وضعیت مطلوب

هدف این مرحله، شناسایی وضعیت مطلوب کانون اصلاح و تربیت بر اساس حقوق ذکرشده در قوانین اسناد بین‌المللی و داخلی و همچنین استفاده از اقدامات برتری است که درزمینه مدیریت کانون اصلاح و تربیت و رفتار با کودکان محروم از آزادی انجام شده است. براین اساس، این مرحله به دنبال پاسخگویی به این پرسشهاست که حقوق کودکان محروم از آزادی در اسناد بین‌المللی و داخلی چیست؟ و اقدامات برتر انجام شده در مدیریت مراکز نگهداری از کودکان محروم از آزادی و رفتار با ایشان چه بوده است؟ برای دستیابی به هدف و پرسشهای ذکرشده، این مرحله در دو گام انجام شد.

گام اول (شناسایی حقوق کودکان محروم از آزادی در قوانین و اسناد بین‌المللی و داخلی): جامعه هدف موردبررسی در این گام، قوانین و استانداردهای بین‌المللی و داخلی بودهاند که در آن حقوق کودکان و نوجوانان معارض با قانون و محروم از آزادی، نحوه مدیریت مراکز نگهداری از کودکان و نوجوانان محروم از آزادی و رفتار با ایشان تعیین شده است. بر این اساس اسنادی که در سطح بین‌الملل توسط سازمانهای معتبر بین‌المللی همچون سازمان ملل

متحد منتشر شده‌اند و قوانین مصوب، آیین‌نامه‌ها، بخشنامه‌ها و اسنادی که توسط قوه‌قضاییه و سازمانهای معتبر داخلی منتشر شده‌اند بر اساس نمونه‌گیری هدفمند[1] انتخاب شدند. از روش مطالعه اسناد و مدارک[2] برای گردآوری داده‌ها استفاده شد. برای شناسایی قوانین و اسناد در ابتدا با کلیدواژه‌های «حقوق کودکان و نوجوانان محروم از آزادی»، «کودکان و نوجوانان معرض با قانون»، «کانون اصلاح و تربیت» در پایگاههای اطلاعات معتبر فارسی[3] و همچنین در وب‌سایت سازمان زندانها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور جستجو شد. موارد بازیابی‌شده مطالعه و قوانین و اسنادی که در مطالعات بدانها اشاره شده بود، استخراج شدند. برای دستیابی به متن کامل هر یک از قوانین و اسناد، عنوان کامل آنها در موتور جستجو گوگل جستجو و درنهایت ۱۰ سند شامل (چهار قانون و استاندارد بین‌المللی؛ شش قانون، آیین‌نامه و دستورالعمل داخلی) شناسایی و به‌عنوان جامعه هدف انتخاب شده‌اند. اسامی و دلیل انتخاب هر یک اسناد در جدول شماره یک ذکر شده است.

جدول ۱: استانداردها و قوانین بین‌المللی انتخاب‌شده

اسامی	چرایی انتخاب
مقررات سازمان ملل برای حمایت از نوجوانان محروم از آزادی[1] (قواعد هاوانا)	هدف این مقررات حمایت از حقوق، ایمنی، سلامت جسمی نوجوانان بوده و حداقل ضوابط را برای محافظت از نوجوانان محروم از آزادی تعیین می‌کند.
رهنمودهای سازمان ملل برای پیشگیری از بزهکاری نوجوانان (رهنمودهای ریاض)	رهنمودهای سازمان ملل برای جلوگیری از بزهکاری نوجوانان
حداقل مقررات استاندارد سازمان ملل متحد برای دادرسی ویژه نوجوانان (مقررات پکن)	حداقل استانداردها برای رسیدگی و برخورد با نوجوان معارض با قانون را تعیین می‌کند.

1. Purposive
2. Records and Documents
3. Noormags, Magiran
1. United Nations Rules for the Protection of Juveniles Deprived of Their Liberty

اسامی	چرایی انتخاب
پیمان‌نامه حقوق کودک (مواد ۳۷ و ٤۰)	حقوق مرتبط با کودک محروم از آزادی را مشخص کرده است.
آیین‌نامه سازمان زندانها بخش پنجم، مواد ۳۲٤-۲٦۱	مجموعه قوانین و اسناد بالادستی هستند که توسط قوه‌قضاییه برای رفتار با نوجوانان معارض با قانون، نحوه مدیریت کانون اصلاح و تربیت و رفتار با نوجوانان محروم از آزادی در داخل ایران منتشر شده است.
دستورالعمل ساماندهی زندانیان و کاهش جمعیت کیفری زندانها ماده ۲۱	
آیین‌نامه نحوه تفکیک و طبقه‌بندی زندانیان، ماده ۵	
آیین دادرسی کیفری ۱۳۹۲، فصل ششم	
قانون حمایت از اطفال و نوجوانان	
لایحه تشکیل پلیس ویژه اطفال و نوجوانان	

روش تجزیه‌وتحلیل: روش تحلیل محتوای کیفی بوده است که در دو مرحله کدگذاری باز و کدگذاری محوری انجام شده است. ۱. اسناد موردنظر شناسایی و انتخاب شدند. اسناد منتخب وارد نرم‌افزار مکس‌کیودیا [1] ۲۰۲۰ شده‌اند، ۲. هر یک از اسناد چندین بار مطالعه شده‌اند تا درکی کلی از آنها کسب شود، ۳. واحد تحلیل اسناد در سطح جمله بوده است. جملات معنادار مشخص و کدگذاری اولیه شده‌اند، بدین معنی که به هر جمله معنادار یک کد از نوع توصیفی [2] و یا دورن متنی [3] اختصاص داده شده است، ۳. بعد از شناسایی کدها، هر یک از کدها با یکدیگر مقایسه شده، تفاوت‌ها و همپوشانیها مشخص شده‌اند و ٤. کدهای مشابه در گروههای مرتبط قرار گرفته و ۵. مقوله‌ها مشخص شده‌اند.

در گام دوم بهترین اقداماتی [4] که در سطح بین‌الملل در حوزه «مدیریت مؤسسه‌های نگهداری و رفتار با نوجوانان محروم از آزادی» انجام شده است، ابتدا با کلیدواژه‌های «مراکز

1. MAXQDA 2020
2. Descriptive
3. In vivo
4. Best Practice

نگهداری از نوجوانان محروم از آزادی[1]»، «بهترین مراکز نگهداری از نوجوانان محروم از آزادی[2]» و «اقدامات برتر در رفتار با نوجوانان محروم از آزادی» در موتور جستجوی گوگل و پایگاههای اطلاعاتی گوگل اسکالر و اسکوپوس جستجو شد. مطالعه نتایج بازیابی‌شده، نشان داد که «الگوی میسوری[3]» که توسط «مرکز خدمات جوانان میسوری[4]» ابتدا در ایالت میسوری کشور آمریکا پیاده‌سازی شده است (مندل[5]، ۲۰۱۰) یک الگوی موفق بوده است که نه‌تنها در ایالتهای مختلف آمریکا بلکه در کشورهای مختلف ازجمله آلمان، استرالیا، انگلیس، فرانسه به کار رفته است. دلایل انتخاب این الگو این بوده است: ۱. نتایج چشم‌گیری در کاهش نرخ بازگشت به جرم داشته است. به‌گونه‌ای که کمتر از ۸ درصد از جوانان در سیستم میسوری پس از آزادی دوباره باز به مؤسسه بازمی‌گردند و کمتر از ۸ درصد به زندان بزرگ‌سالان می‌روند ۲. برنامه‌های بازپروری موفق این الگو موردتوجه کشورهای مختلف قرار گرفته است (آنی. ای.کیسی[6]، ۲۰۱۰،۲۰۱۱؛ هوبنر[7]، ۲۰۱۲؛ کوبورن[8] و همکاران، ۲۰۲۰).

پس از انتخاب الگوی موفق، وب‌سایت مرکز خدمات جوانان میسوری[9] بررسی شد. فلسفه وجودی الگو، ارزشها و باورهای بنیادی از وب‌سایت استخراج شد. کلیه مدارک و مستنداتی که در قسمت انتشارات[10] و معرفی[11] در سایت بارگذاری شده بودند، گردآوری و مطالعه شدند و اقدامات نوینی که درزمینه مدیریت مؤسسه و رفتار با نوجوانان داشته‌اند، استخراج و بر اساس پنج گامی که در مرحله اول ذکر شد، تحلیل شده‌اند.

1. Juvenile Detention Facilities
2. Best Practices Juvenile Detention Facilities
3. Missouri Model
4. Missouri Youth Services Institute (MYSI)
5. Mendel
6. Annie E. Casey Foundation
7. Huebner
8. Kuborn
9. http://missouriapproach.org/
10. Publication
11. Presentation

مرحله دوم: شناسایی وضعیت موجود

هدف این مرحله، شناسایی وضعیت موجود و پاسخگویی به این پرسش است که وضعیت مدیریت و رفتار با کودکان و نوجوانان کانون اصلاح و تربیت ایران چگونه است؟ برای دستیابی به هدف و پرسش ذکر شده، این مرحله در دو گام انجام شد. در گام اول، با کلیدواژه «کانون اصلاح و تربیت» در پایگاههای اطلاعاتی معتبر فارسی، مانند پایگاههای مجلات (نورمگز، مگ ایران) و پایگاه پایان‌نامه و رساله (گنج ایرانداک)، جستجو و پژوهشهایی که در بازه زمانی ۱٤۰۱–۱۳۸۰ منتشر شده بودند (شانه‌ساز و دیگران، ۲۰۰٤؛ کریمیان، ۲۰۰۸؛ متقی، ۲۰۱۱؛ انصاری‌نژاد، ۲۰۱۲؛ بیگی، ۲۰۱۳؛ میرکمالی، حسینی، ۲۰۱۵؛ پورمحی‌آبادی، زند رضوی، ۲۰۱٦؛ عنبریان، ۲۰۱۷؛ عبدلی‌نسب گروهی، پورمحی آبادی، ۲۰۱۸؛ متقی، ۲۰۱۸؛ احمدی و دیگران، ۲۰۲۰؛ دبستانی‌رفسنجانی، ۲۰۲۱) گردآوری، مطالعه و نتایج آنها استخراج شد.

روش گردآوردی داده در این مرحله مطالعه و تحلیل پژوهشهای گردآوری شده بوده است. در گام دوم، کلیدواژه‌های «کانون اصلاح و تربیت ایران»، «نوجوانان محروم از آزادی»، «کودکان و نوجوانان و زندان»، «وضعیت نوجوانان زندانی» در گوگل جستجو شد و مواردی که در وب‌سایتهای خبری، وبلاگها، روزنامه‌ها و پایگاههای اطلاعاتی فارسی درزمینه کانون اصلاح و تربیت از سال ۱۳۹۰ تاکنون منتشر شده بود، بازیابی شدند. روش گردآوری اطلاعات مطالعه اسناد و مدارک بوده است. حجم نمونه پژوهش در این مرحله ۱۸ سند شامل (چهار مصاحبه منتشرشده با مدیران کانون اصلاح و تربیت، چهار مصاحبه با مددکاران، سه مصاحبه با فعالان حقوق کودک و چهار مصاحبه با نوجوانان محروم از آزادی)؛ دو گزارش از وضعیت کانون اصلاح و تربیت و یک فیلم مستند بوده است که از طریق نمونه‌گیری هدفمند و در دسترس انتخاب شده‌اند.

چرایی انتخاب این اسناد این بود که پژوهش در پی شناسایی وضعیت موجود کانون اصلاح

و تربیت ایران از نظر مدیریت و نحوه رفتار با کودکان و نوجوانان بوده است. بنابراین داده‌هایی لازم بود تا بر اساس آنها وضعیت کانون از دیدگاههای مختلف (مدیران، مددکاران، حقوقدانان، فعالان حقوق کودک و همچنین کودکان و نوجوانانی که تجربه کانون را داشته‌اند) ترسیم شود. اسناد گردآوری شده می‌توانست این هدف پژوهش را برآورده کند. داده‌های گردآوری شده با روش تحلیل محتوای کیفی استقرایی تحلیل شدند. گامهای تحلیل محتوای کیفی استقرایی مشابه گامهایی است که در قسمت ترسیم وضعیت مطلوب بدان اشاره شده است.

یافته‌ها

یافته‌های مرحله اول (شناسایی وضعیت مطلوب)

بر اساس تحلیل محتوای کیفی ۱۰ سند بین‌المللی و داخلی و همچنین تحلیل الگوی مرکز جوانان میسوری، به‌عنوان یک نمونه موفق در مدیریت مراکز نگهداری از نوجوانان محروم از آزادی و رفتار با ایشان در سطح بین‌الملل و تطبیق آنها با یکدیگر ۱۷ مقوله شناسایی شدند. مقوله‌های اصلی و مقوله‌های فرعی شناسایی و استخراج شده در جدول شماره دو مشخص شده است.

جدول ۲: مقوله‌های اصلی و فرعی شناسایی‌شده تحلیل محتوای کیفی اسناد و الگوی برتر بین‌المللی

مقوله‌های اصلی	مقوله‌های فرعی	کدهای اولیه
سیاست‌گذاری و مدیریت	نگرش، باور	لزوم تغییر رویکرد از مراکز صرفاً آموزشی و اصلاحی به مکانهای منطقه‌ایی، تمرکز بر برنامه‌های اجتماعی که بر توان‌بخشی، درمان و آموزش تأکید دارند، استقرار فرهنگ‌سازمانی متمایز

مقوله‌های اصلی	مقوله‌های فرعی	کدهای اولیه
سیاست‌گذاری و مدیریت	کارکنان	تناسب تعداد کارکنان به مددجویان، کارکنان دارای نگرش مراقبت انسانی با شایستگیهای دانشی و مهارتی، آموزش‌دیده و زبده، دارای مهارتهای ارتباط با کودک و نوجوان با هدف برقراری روابط حمایتی با مددجو، ممنوعیت استفاده از نیروهای وظیفه، نظارت مستمر کارکنان نسبت به مددجویان
	تفکیک و طبقه‌بندی	تفکیک بر اساس سن، شخصیت، نوع جرم و وضعیت سلامت جسمی و روحی، نگهداری در مراکز نزدیک به خانه
	محیط و فضای داخلی کانون	خوابگاه مستقل با امکانات لازم، فضایی شبیه خانه، محدودیت استفاده از سیم‌خاردار، سلاح، برجک و مراقبت نظامی، ممنوعیت حمل، نگهداری و استفاده از سلاح توسط کارکنان در داخل کانون، حق داشتن وسایل شخصی و تدارک مکان مناسب برای نگهداری آنها
اصلاح و بازپروری	آموزش	فراهم‌کردن آموزشهای فنی و حرفه‌ای و تحصیلی، بهره‌مندی نوجوانان بالای سن تحصیلی از تحصیلات تکمیلی، آموزش‌های ویژه برای مددجوی بی‌سواد، کم‌توان و مبتلا به اختلالهای شناختی، عدم انعکاس سوابق بازداشت در مدرک تحصیلی، ایجاد کتابخانه، آموزش بدون اجبار
	اشتغال	کاریابی، حق انتخاب نوع کار، رعایت استانداردهای بین‌المللی و ملی مربوط به کار کودکان و نوجوانان، دریافت مزد عادلانه
	تفریح و سرگرمی	وقت آزاد برای تمرینات ورزشی روزانه در هوای آزاد، فعالیتهای اوقات فراغت، اطمینان از توانایی جسمی هر نوجوان جهت مشارکت در برنامه‌های تمرینات ورزشی، تمرینات ورزشی ترمیمی و درمانی نوجوان تحت نظارت پزشک
	دین	امکان شرکت در مراسم یا جلسات دینی، آموزش دینی، عدم اجبار به شرکت در مراسمهای دینی و آموزش دینی

مقوله‌های اصلی	مقوله‌های فرعی	کدهای اولیه
سلامت جسم و روان	بهداشت و درمان	انتقال مددجو به خارج از کانون در صورت تشخیص پزشک کانون برای ادامه درمان، تسهیلات و تجهیزات پزشکی کافی متناسب با تعداد و نیازهای ساکنان، ارائه گزارشهای تأثیر سوء ادامه بازداشت بر سلامت جسم یا روان نوجوان، عدم تجویز داروها به‌منظور گرفتن اطلاعات یا اعتراف به‌زور، عدم استفاده از نوجوانان برای آزمایش داروها یا روش درمان، الزام تجویز هر دارویی بـا اجـازه و به‌وسیله پرسنل پزشکی ذیصلاح
	مسائل روانی	بررسی رفتارهای پرخاشگرانه، خودزنی، اقدام یا تهدید به خودکشی توسط روانشناس یا روان‌پزشک کانون، مداوی نوجوانی که از بیماری روان رنج می‌برد در مؤسسه‌های تخصصی، فراهم‌کردن جلسات مشاوره فردی، گروهی، خانوادگی، گروهدرمانی و هر نوع مداخله موردنیاز، یکپارچه‌سازی آموزش و درمان، تدوین برنامه‌ها بر اساس نیازها و ویژگیها و پیشینه فرد
ارتباط با خانواده و جامعه	ارتباط با خانواده و جامعه	در نظر گرفتن خانواده به‌عنوان شریک در اصلاح و درمان، اطلاع وضعیت نوجوان به خانواده، تماس نوجوان با خانواده و دیگران، عیادت و شرکت در تشییع‌جنازه اقوام
	بازگشت به جامعه	تعامل با خانواده، حمایت و نظارت بعد از خروج
حقوق شهروندی	موارد انضباطی	ممنوعیت رفتار غیرانسانی و تحقیرآمیز، قرار دادن در سلول تاریک، انفرادی، کاهش جیره غذایی، محدود کردن تماس با اعضای خانواده
	بازرسی و شکایت	شکایت بدون محدودیت و به‌صورت محرمانه و الکترونیکی، کمک گرفتن در تنظیم و پیگیری درخواست یا شکایت خود، از اعضای خانواده، مشاور حقوقی، صحبت آزادانه و بدون مانع با بازرسان
	آگاهی	آشنایی مددجو با حقوق و وظایف خود، تدوین کتابچه حقوق و وظایف، مشاوره حقوقی
	کرامت انسانی	همجنس بودن مأموران بدرقه دختران و زنان، پوشش مناسب هنگام جابه‌جایی، ممنوعیت شکنجه جسمی و روحی، احترام به حریم خصوصی، محرمانگی اطلاعات، ممنوعیت کاربرد ابزارهای محدودکننده و زور

همان‌گونه که در جدول شماره دو مشخص شده است وضعیت مطلوب کانونهای اصلاح و تربیت به مقوله‌های سیاست‌گذاری و مدیریت، اصلاح و بازپروری، توجه به‌سلامت جسم و روان، ارتباط با خانواده و جامعه و رعایت حقوق شهروندی وابسته است. تحلیل قوانین، اسناد بینالمللی و داخلی و همچنین الگوی برتر بین‌المللی نشان داد که در وضعیت مطلوب، مراکز نگهداری از کودکان و نوجوان محروم از آزادی رویکرد خود را از برنامه‌های صرفاً آموزشی و اصلاحی به تمرکز بر برنامه‌های اجتماعی که بر توان‌بخشی، درمان و آموزش تأکید دارند، تغییر داده‌اند. فرهنگ‌سازمانی مبنی بر اینکه هر نوجوانی منحصربه‌فرد است و جدای از گذشته خود نیست و می‌تواند تغییر کند در بین کارکنان و مدیران خود گسترش داده‌اند. نوجوانان در مراکزی نزدیک به خانه خود با جمعیت کم و در فضایی مشابه با خانواده و با کمترین محدودیت نگهداری می‌شوند.

کارکنان این مراکز شایستگیهای ویژه‌ای دارند، آموزش دیده‌اند و این باور و نگرش در ایشان پرورانده شده که مراقبت انسانی را جایگزین تنبیه و موارد انضباطی کنند. کارکنان آموزش دیده‌اند تا از سؤالات نوجوانان استقبال کنند و با عقاید و نظرات ایشان با احترام برخورد کنند. تعداد ویژهی مچون شناخت کودک و نوجوان تعداد کارکنان نسبت به نوجوانان تناسب داشته و درنتیجه کارکنان نظارت بیشتری به نوجوانان دارند. ارتباط و تعامل بیشتری بین آنها ایجاد می‌شود و بر اساس آن اعتماد افزایش یافته و میزان خشونت کاهش مییابد.

در این مراکز، نوجوانان، کارکنان و حتی مدیر و دیگر رهبران اداری را با نام کوچک خطاب می‌کنند. نوجوانان بر اساس شخصیت، نوع جرم و وضعیت سلامت جسمی و روحی از یکدیگر جدا شده و بر اساس شدت ارتکاب جرم در مراکز جداگانه نگهداری می‌شوند. محیط و فضای داخلی این مراکز به سبکی کاملاً غیراصلاحی طراحی و مبله شده‌اند. نوجوانان خوابگاه مستقل با امکانات لازم را دارند و فضای مراکز شبیه خانه است. از تجهیزات امنیتی همچون سیم‌خاردار، سلاح، برجک، میله آهنی و یا هر نوع سخت‌افزار

امنیتی دیگر قابل‌استفاده نمی‌شود و هر یک از نوجوانان حق دارند تا لباسهای شخصی خود را بپوشند و از وسایل شخصی خود استفاده کنند.

در فعالیتهای اصلاحی و بازپروری در وضعیت مطلوب: آموزش تحصیلی و حرفه‌ای برای نوجوانان با امکانات مناسب فراهم است. از مربیانی استفاده می‌شود که با ویژگیها و مسائل نوجوانان محروم از آزادی آشنا هستند و توانمندی تعامل و ارتباط با آنها را دارند. اجباری در آموزش نیست و برای نوجوانان دارای نیازهای خاص نیز آموزش در نظر گرفته می‌شود. درزمینه اشتغال، نوجوانان حق دارند بدون اجبار کار خود را انتخاب کنند. استانداردهای بین‌المللی و ملی برای کار کودکان و نوجوان در این مراکز رعایت می‌شود و مزد عادلانه به ایشان پرداخت می‌شود. بر اساس شرایط سنی نوجوانان به فعالیتهای اوقات فراغت، تفریح و سرگرمی توجه میشود. وقت آزاد برای تمرینات ورزشی در هوای آزاد فراهم است و برنامه‌های نشاط‌آور اجرا می‌شود. امکان شرکت در مراسم و جلسات دینی برای همه نوجوانان دارای مذاهب مختلف وجود دارد و از سوی دیگر اجباری برای آنها برای شرکت در مراسم مذهبی و دینی نیست.

درزمینه سلامت جسم و روان سعی میشود که آموزش با درمان همراه باشد. تسهیلات و امکانات پزشکی و بهداشتی متناسب با تعداد و نیازهای نوجوانان فراهم است و امکان درمان در مراکز تخصصی وجود دارد. در سلامت روان نیز نوجوانان دارای مشکلات روانی میتوانند در مؤسسه‌های تخصصی درمان شوند. برنامه‌های درمانی بر اساس نیازها، ویژگیها و پیشینه هر نوجوان طراحی میشود. درمانهای گروهی و گفتگو با یکدیگر اساس اصلاح و درمان است. برای مثال، در این مراکز یک اتاق به‌عنوان «اتاق درمان» در نظر گرفته می‌شود که در آن هر گروه از نوجوانان هر شب به مدت ۶۰ تا ۹۰ دقیقه گرد هم می‌آیند و در مورد موضوعات مختلف (پیشینه فردی خود، هدفهای آینده و ریشه‌های رفتار بزهکارانه‌شان) صحبت می‌کنند.

هر نوجوانی حق دارد تا با خانواده خود در تماس باشد، از ایشان عیادت کند و در مراسم

تشیع جنازه اقوام شرکت کند. نوجوانان هنگام خروج از مرکز نیز تحت نظر قرار می‌گیرند. برای مثال، فردی با عنوان «مدیر پرونده» برای هر نوجوان در نظر گرفته می‌شود. وی وظیفه دارد نوجوان را در هنگام ورود به مرکز، مدت‌زمان نگهداری در مرکز و بعد از خروج وی از مرکز نظارت کند و بر اساس شناختی که از وی کسب می‌کند پرونده‌ای برای ایشان تشکیل داده و اقدامات حمایتی متناسب با نیازهای وی را ارائه دهد. رعایت حقوق شهروندی اعم از ممنوعیت رفتارهای تحقیرآمیز، ممنوعیت استفاده از انفرادی، محدود کردن تماس با خانواده، کم کردن جیره غذایی و حفظ حریم خصوصی در وضعیت مطلوب اهمیت بسیاری دارد. به آگاه‌سازی نوجوان توجه می‌شود، مشاوره حقوقی برای وی در نظر گرفته می‌شود و محتواهای در این زمینه تدوین و در اختیار وی قرار می‌گیرد.

یافته‌های مرحله دوم (تحلیل وضعیت موجود)

تحلیل نتایج پژوهشهای داخلی مرتبط با کانون اصلاح و تربیت و ۱۸ سند (شامل مصاحبه، گزارش، مستند) مهم‌ترین مسائل و مشکلات مدیریت کانون اصلاح و تربیت و رفتار با نوجوانان محروم از آزادی را نشان داد. مقوله‌های اصلی و فرعی تحلیل مشکلات و مسائل ذکرشده در جدول شماره سه ذکر شده است.

جدول ۳: مقوله‌های اصلی و فرعی تحلیل پژوهشهای داخلی و ۱۸ سند

	مقوله اصلی	مقوله‌های فرعی
سلامت روان	مشکلات و آسیبهای روانی	عدم اقدامات تشخیصی مناسب و به‌موقع (از روز دستگیری، جلسات دادگاه)، توجه قضات به علائم و اختلالات روان‌پزشکی شدید و اهمیت ندادن ایشان به سایر اختلالات روان‌پزشکی در رفتارهای بزهکاران، مشکلات ایجادشده در دادگاه و تأثیرپذیری از محیط دادگاه
	ویژگیهای فردی نوجوان	عزت‌نفس پایین، نگرش نامناسب به پلیس و قانون، عدم تحمل ناکامی و پرخاشگری

	مقوله اصلی	مقوله‌های فرعی
ساختار و مدیریت کانون	محیط	تجربه نامطلوب از نظر تعاملات انسانی (نبود تعامل مناسب بین کارکنان و مسئولان کانون و نوجوانان، نبود تعامل مناسب بین نوجوانان با یکدیگر)، کمبود فضا، مکانهای کسل‌کننده و شبیه زندان
	تفکیک و طبقه‌بندی	عدم طبقه‌بندی مددجویان (بر اساس جرایم، سن و تعدد سابقه)، نگهداری نوجوانان دختر با زندانیان بزرگ‌سالان در برخی از شهرها، نگهداری نوجوانان با اختلالات روان‌پزشکی با سایر نوجوانان
ساختار و مدیریت کانون	مسائل مالی	مشکلات مالی و کمبود بودجه (آموزش، تأمین تجهیزات، زیرساختهای فرهنگی و بازپروری)، افزایش جمعیت کانونهای اصلاح و تربیت
	نیروی انسانی	فقدان و یا محدودیت منابع انسانی کارآمد و آموزش‌دیده (روانشناس، مشاور، مربی ورزشی، مربی، افزایش تعداد مددکاران اجتماعی و مشاوران)، کمبود نیروی انسانی با تعداد مددجویان
	ساختار کانون	ساختار نامناسب کانون، آیین‌نامه اجرایی ناکافی و ناقص
خانواده و مسائل مرتبط به آن	مشکلات عاطفی خانواده	مشکلات عاطفی خانواده، اختلاف و یا جدایی والدین، عدم کنترل و نظارت والدین، تبعیض بین فرزندان، طرد و منزوی شدن کودک و نوجوان از محیط خانواده
	فقر اقتصادی و فرهنگی	نداشتن الگوی رفتاری مناسب، پایین بودن سطح تحصیل و آموزش والدین و عدم آگاهی آنان با مبانی تربیتی
مسائل اجتماعی و اقتصادی اجتماعی	مسائل اجتماعی	فقدان تعلیم و تربیت مناسب، فقدان مکانهای تفریحی در شهر، فقدان برنامه‌های متناسب با سن کودک و نوجوان، برچسب بزهکار زدن به مددجویان
	مسائل اقتصادی	فقر، بیکاری، اشتغال و حرفه‌آموزی

	مقوله اصلی	مقوله‌های فرعی
بازپروری و عدم بازگشت به جرم	آموزش	کمبود امکانات آموزشی (تحصیلی، آموزشهای فنی و حرفه‌ای)، اجبار در آموزش، عدم تناسب آموزش با نیاز، علاقه و پیشینه نوجوان
	ورزش و تفریح	کم‌بودن برنامه‌های ورزشی، کمبود برنامه‌های اوقات فراغت، کمبود امکانات رفاهی
	برنامه‌های بازپروری	عدم وجود برنامه یکسان و سراسری برای پیشگیری از جرم و اصلاح مجرمین، عدم تناسب برنامه‌های اصلاحی با نیاز و پیشینه فرد
	بعد از خروج از کانون	عدم کمک مراکز مراقبت بعد از خروج در عمل، تشکیل مراکز مراقبت بعد از خروج فعلی با توجه به شرایط زندانیان بزرگسال، عدم اقدامات حمایتی همچون تأمین اقامتگاه و شغل

همانگونه که در جدول شماره سه مشخص شده است تحلیل داده‌ها نشان داد که سلامت روان، مدیریت و ساختار کانون، خانواده، مسائل اجتماعی و اقتصادی و بازپروری و اصلاح مهم‌ترین مسائلی هستند که کانونهای اصلاح و تربیت در مدیریت و رفتار با نوجوانان در وضعیت کنونی با آن مواجه‌اند. نوجوانان محروم از آزادی با مسائل و مشکلات روانی مواجه هستند که برخی مربوط به ویژگیهای فردی نوجوان و تجربیات وی پیش از ورود به کانون است، بخشی هنگام بازداشت توسط پلیس و قرار گرفتن در محیط دادگاه ایجاد می‌شود. برخی از رفتارهای بزهکاری نوجوان به دلیل مشکلات و آسیبهای روانی است که قضات آن را در نظر نمی‌گیرند و اقدامات تشخیصی مناسب و به‌موقع (از روز دستگیری، جلسات دادگاه) انجام نمی‌شود. محیط و فضای کانون کسل‌کننده و مشابه زندان بزرگ‌سالان است و به دلیل تعداد بالای نوجوانان و کمبود کارکنان تعامل مناسبی بین کارکنان و نوجوانان و همچنین بین نوجوانان با یکدیگر اتفاق نمی‌افتد. نوجوانان بر اساس جرایم، سن و تعدد سابقه از هم تفکیک نمی‌شوند و سلامت جسمی و روانی در تفکیک در نظر گرفته نمی‌شود.

کانون با کمبود بودجه در حوزه‌های آموزش، تجهیزات، زیرساختهای فرهنگی و بازپروری روبروست. تناسبی بین کارکنان و نوجوانان وجود ندارد. تعداد کارکنان با تخصص و آموزشهای ویژه کم است. امکانات آموزشی و حرفه‌ای به‌تناسب نوجوان وجود ندارد. در آموزش به نیاز، علاقه و پیشینه نوجوان توجهی نمی‌شود. امکانات تفریحی، ورزشی و رفاهی نسبت به نوجوانان محدود است و به فعالیتهای اوقات فراغت کمتر توجه می‌شود. برنامه یکسان و سراسری برای اصلاح نوجوانان در کانونهای کشور اجرا می‌شود. عملکرد مراکز مراقبت از خروج از زندان مشابه بزرگ‌سالان است و اقدامات حمایتی همچون تأمین مسکن و اشتغال برای ایشان در نظر گرفته نمی‌شود.

بسیاری از مشکلات نوجوانان کانون مسائل اجتماعی و اقتصادی و همچنین خانوادگی است که بعد از خروج از کانون نیز کودک و نوجوان را درگیر می‌کند. فقر خانواده، فقدان تعلیم و تربیت مناسب، کمبود مکانهای تفریحی در برخی شهرها، برچسب‌زنی به نوجوان، پایین‌بودن سطح تحصیلات والدین و آگاهی‌نداشتن ایشان به مبانی تربیتی، اختلاف و جدایی والدین، عدم کنترل و نظارت والدین مشکلات عاطفی خانواده از مهم‌ترین این مسائل است.

بحث

کودکان و نوجوانان محروم از آزادی ازجمله آسیب‌پذیرترین گروههای جامعه هستند. چنانچه در مواردی قاضی برای حفظ مصالح کودک و نوجوان تشخیص دهد که برای اصلاح و بازپروری وی لازم است مدتی تحت‌نظر سیستم عدالت کیفری باشد باید در نحوه رفتار با ایشان، مسائل و شرایط وابسته به نیازهای سنیاش را در نظر گرفت.

تحلیل داده‌های وضعیت موجود نشان داد که مسائل و مشکلات کودک و نوجوان را می‌توان به سه دسته دسته‌بندی کرد. خانواده، مسائل اجتماعی و اقتصادی و آسیبهای روانی که نوجوان پیش از ورود به کانون تجربه کرده است، مسائل و مشکلات مدت‌زمان نگهداری

در کانون و مسائل بعد از خروج از کانون. برای عدم بازگشت به جرم کودک و یا نوجوان باید به هر سه دسته توجه کرد. یافته‌های پژوهش نشان داد که برای گذر از وضعیت موجود کانون اصلاح و تربیت و رسیدن به وضعیت مطلوب آن لازم است به مواردی همچون سیاست‌گذاری و مدیریت (نگرش و باور، کارکنان، تفکیک و طبقه‌بندی، محیط و فضای داخلی و مسائل مالی)، بازپروری و عدم بازگشت به جرم (آموزش، اشتغال، تفریح و ورزش، دین)، سلامت جسم و روان (بهداشت و درمان، مسائل روانی، ویژگیهای فردی نوجوان)، حقوق شهروندی (موارد انضباطی، بازرسی و شکایت، آگاهی و کرامت انسانی) توجه کرد.

– تدوین آیین‌نامه جداگانه و مخصوص کانونهای اصلاح و تربیت: بخش پنجم آیین‌نامه سازمان زندانها به کانون اصلاح و تربیت اختصاص یافته است اما کمتر به ویژگیهای جسمی، روحی و روانی نوجوانان توجه شده است. ماده ۲۶۸ این آیین‌نامه، سازمان را ملزم به ارتقای کیفیت خدمات به نوجوانان بر اساس انطباق با استانداردهای ملی و بین‌المللی کرده است، اما انطباق مواد مرتبط به کانون با استانداردهای بین‌المللی نشان داد که به برخی موارد توجه نشده است. نتایج پژوهش فوفا و همکاران (۲۰۲۱) به توسعه دستورالعملهای خدمات استاندارد برای رفتار با کودکان و نوجوانان در مراکز اصلاح و تربیت تأکید کرده است. با توجه به حساس بودن سن نوجوانی و تأثیرپذیری ایشان لازم است آیین‌نامه مخصوص به کانون با توجه به نیازهای نوجوانان و شرایط ایشان تدوین و اجرایی شود.

محیط و امکانات کانون

– محیط و امکانات داخلی: فضای داخلی کانون باید بر اساس ویژگیهای جسمی و روحی نوجوانان طراحی شود. نتایج بررسی وضعیت کنونی کانون نشان داد که فضای کانونهای اصلاح و تربیت ایران کسل‌کننده و مشابه زندان بزرگ‌سالان است؛ همانگونه که (دبستانی‌رفسنجانی، ۲۰۲۱) در نتایج پژوهش خود بدان اشاره کرده است. محیط و فضای

داخلی کانون باید مشابه فضای خانه و محیط خانوادگی باشد و از ایجاد یک فضای آموزشی با به‌کارگیری تجهیزات امنیتی جلوگیری شود تا از این طریق تفاوت بین زندگی داخل و خارج کانون که ممکن است باعث کاهش احترام لازم به حیثیت نوجوانان به‌عنوان انسان شود، به حداقل برسد (ماده ۸۷ مقررات سازمان ملل برای حمایت از نوجوانان محروم از آزادی).

کودک و نوجوان باید در محیط‌های با تعداد کم نگهداری شوند و حق ایشان در پوشیدن لباس شخصی و داشتن وسایل شخصی و تدارک مکان مناسب برای نگهداری آنها باید رعایت شود (ماده ۳۵ مقررات سازمان ملل برای حمایت از نوجوانان محروم از آزادی).

نیروی انسانی (تعداد، تعامل، آموزش، نحوه رفتار و نگرش)

– محیط کانون باید به‌گونه‌ای باشد که نوجوانان در آن احساس امنیت کنند و این حس در آنها تقویت شود که با ایشان منصفانه و با احترام رفتار می‌شود (ماده ٤٠(١) کنوانسیون حقوق کودک). برای دستیابی به این هدف، کارکنان باید بتوانند جداگانه به نوجوانان توجه و بر ایشان نظارت کافی داشته باشند. بر اساس پژوهش (عبدلی‌نسب گروهی، پورمحی‌آبادی، ۲۰۱۸) خودباوری کودکان و نوجوانان کانون بسیار پایین و تأثیر برچسبهای کانون بر آنها بالاست. تعامل مسئولان با ایشان و همچنین تعامل با سایر نوجوانان در محیط کانون دارای نواقصی است که تأثیر زیادی در رفتار آینده آنها دارد. ازاین‌رو، بر اساس ماده ٢٦٦ آیین‌نامه سازمان زندانها و ماده ۸۱ مقررات سازمان ملل برای حمایت از نوجوانان محروم از آزادی، نسبت تعداد کارکنان به نوجوانان باید افزایش یابد. علاوه بر این، لازم است به جای نگهداری نوجوانان در مراکز اصلاحی بزرگ و پرجمعیت، مراکز کوچکی نزدیک به خانه و خانواده ایشان ایجاد و از تعداد کمی از نوجوانان در آنجا نگهداری کنند. کارکنان باید بر اساس بلوغ شخصی و توانایی ایشان برای مقابله با چالشهای کار با این گروه سنی و حفظ رفاه آنها

انتخاب شوند. علاقه به کار با کودک و نوجوان داشته باشند و آموزشهای حرفه‌ای را ببینند و در اجرای وظایف خود از حمایت و نظارت خارجی مناسب بهره‌مند شوند. کارکنان باید درزمینه مشکلات و مسائل رفتاری و روانی کودکان و نوجوانان اعم از خودکشی، پرخاشگری، آسیب به خود و درگیری آگاهی داشته باشند و در این زمینه آموزشهای تخصصی را گذرانده باشند. آموزش و آگاه‌سازی کارکنان در اعمال مجازاتهای انضباطی (در صورت اجازه توسط قانون) بسیار ضروری است. کارکنان باید در مورد تفاوتهای فرهنگی و قومیتی آموزش ببینند و یاد بگیرند که چگونه مشکلات خاص گروههای مختلف نوجوانان را درک کنند؛ از زور و اقدامات انضباطی به‌عنوان آخرین راه‌حل استفاده کنند و روشهای جایگزین را به کار گیرند.

کودکان و نوجوانان محروم از آزادی به دلیل مشکلاتی که از سوی خانواده، جامعه و وضعیت اقتصادی به آنها تحمیل می‌شود، به محبت نیاز ویژه‌ای دارند. نتایج پژوهش (کنت[1] و همکاران، ۲۰۲۲) بر لزوم ایجاد محیطی صمیمی و رفاقتی در کانون اصلاح و تربیت تأکید می‌کنند. درنتیجه لازم است قضات، مسئولان و کارکنان شاغل در کانون نسبت به این موضوع آگاه شوند و آموزشهای لازم را در کنار ویژگیهای شخصیتی ایشان، کسب کنند.

سلامت روان

در ابتدا برای شناسایی نوجوانان دارای اختلالات روان‌پزشکی لازم است یک برنامه گروهی متشکل از روان‌پزشک، روانشناس، مددکار اجتماعی، قضات و وکلا طراحی و اجرا شود تا نوجوانانی که به دلیل اختلالات روان‌پزشکی مرتکب بزه شده‌اند، شناسایی شده و از ارجاع آنها به کانون جلوگیری شود؛ تا از یک سو تحت درمان قرار گیرند و ارتکاب جرم در ایشان کاهش یابد و از سوی دیگر با سایر نوجوانان در کانون نگهداری نشوند.

در کانون اصلاح و تربیت درمان گروهی باید جایگزین موارد انضباطی شود. پایداری

1. Kenneth

گروه به جوانان اجازه پنهان‌شدن یا کناره‌گیری نمی‌دهد. در عوض، جوانان نه‌تنها زیر نظر کارکنان، بلکه همسالان خود می‌مانند و در قبال هرگونه رفتار مخرب و بی‌احترامی از سوی گروه پاسخگو هستند. در مرکز جوانان میسوری هر جوان بلافاصله به یک کارمند خاص با نام «هماهنگ‌کننده خدمات[1]» وصل می‌شود که بر پرونده او، قبل، در طول و بعد از استقرار در کانون نظارت خواهد کرد. هماهنگ‌کننده خدمات یک ارزیابی اولیه خطر و نیاز را انجام می‌دهد و خطر ارتکاب مجدد جرم، شدت جرایم فعلی، گذشته و همچنین نیازهای درمانی موردنیاز نوجوان را می‌سنجد. خانواده به‌عنوان یک شریک در درمان نوجوان در نظر گرفته شود. خانواده‌ها به‌محض ورود نوجوان به کانون باید در درمان مشارکت داده شوند و زمانی برای ساعات ملاقات منظم خانواده و ارتباط با ایشان هر هفته فراهم شود. خانواده‌ها باید در برنامه‌ریزی برای آزادی و بازگشت نوجوانان به خانه نیز مشارکت داده شوند.

– لزوم آمادگی نوجوانان در نخستین روزهای ورود به کانون (سازگاری با محیط جدید): بر اساس نتایج پژوهش (گلدسون[2]، ۲۰۰۶) اضطراب در نوجوانان در زمانهای ابتدایی بازداشت به علت ناآشنایی با محیط و حس ناامنی افزایش می‌یابد و میزان خشونت علیه خود، از جمله خودکشی و آسیب به خود را افزایش می‌دهد. بنابراین لازم است ساعتها و روزهای ابتدایی نگهداری کودکان و نوجوانان در کانون موردتوجه قرار گرفته، آگاهی آنها نسبت به محیط افزایش یابد، ارتباط با خانواده برقرار و تداوم داشته باشد و از کارکنانی آموزش‌دیده برای آگاه‌سازی نوجوانان از محیط کانون و همچنین جلوگیری از برخی مشکلات استفاده شود.

– مشکلات روانی ناشی از پیشینه فردی نوجوان: کانون موظف است برای نوجوانانی که اغلب تحت‌تأثیر نامطلوب پیشینه اجتماعی–اقتصادی پایین خود بوده‌اند، آموزشهایی ارائه دهد. از این طریق از رشد و مهارتهای آنها حمایت و آنها را برای بازگشت به جامعه

1. Service Coordinator
2. Goldson

آماده کند. دانستن سابقه خانوادگی نوجوان برای آگاهی از شیوع خشونت و آزار (جنسی) در تاریخچه او بسیار مهم است. آگاهی از پیشینه فردی نوجوان این امکان را فراهم می‌کند که بتوان اطلاعات مربوط به پتانسیل مشارکت خانواده در طول اقامت نوجوان در کانون را ارزیابی کرد.

آموزش تحصیلی و حرفه‌ای

– برنامه‌های آموزشی تحصیلی: کانون باید بر اساس نیازهای نوجوانان اعم از بی‌سواد، کمتوان، مبتلا به اختلالهای شناختی یا مشکلات یادگیری آموزشهای ویژه‌ای را مهیا کند. موفقیت تحصیلی عاملی کلیدی برای کاهش میزان تکرار جرم و ایجاد فرصتهایی برای بزرگ‌سالی است. ارزیابی سیستم آموزشی، نحوه آموزش و مهارت و دانش معلمان باید در کانون انجام شود (مکومبر[1] و همکاران، ۲۰۱۵). نحوه ارتباط معلم و همچنین شیوه آموزش وی به نوجوان محروم از آزادی که در معرض خشونتهای مختلفی قرار گرفته، از اهمیت زیادی برخوردار است و باید از معلمانی استفاده کرد که آموزشهای لازم را در این زمینه دیده‌اند (سانگر[2] و همکاران، ۲۰۰۷).

کانون باید برای بهره‌مندی از تحصیلات تکمیلی نوجوانان بالای سن تحصیلات اجباری تلاش کند (ماده ۳۹ مقررات سازمان ملل برای حمایت از نوجوانان محروم از آزادی). سوابق بازداشتی در مدارک تحصیلی نوجوانان نباید ذکر شود (ماده ٤٠ مقررات سازمان ملل برای حمایت از نوجوانان محروم از آزادی).

– برنامه‌های آموزشی حرفه‌ای: بخش زیادی از برنامه‌های کانون، حرفه‌آموزی در قالب کارگاههای فنی و حرفه‌ای است. کودکان و نوجوانان باید بر اساس خواست و سلیقه خود (ماده ۱۸ مقررات سازمان ملل برای حمایت از نوجوانان محروم از آزادی) و همچنین سطح

1. Macomber
2. Sanger

دانش خود در یکی از کارگاههای حرفه‌آموزی مشغول به کار شوند. آموزشهای حرفه‌ای باید مطابق استانداردهای سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی باشد (ماده ۲۸۹ آئین‌نامه سازمان زندانها، ماده ٤٢ مقررات سازمان ملل برای حمایت از نوجوانان محروم از آزادی).

نتیجه پژوهش (دینا[1]، ۲۰۱۵) نشان داد که نوجوانان معمولاً از آموزشهایی استقبال می‌کنند که تجربه آن را در زندگی داشته باشند و مرتبط به دنیای کار باشد. لازم است تا از مربیانی استفاده شود که مهارت لازم در این زمینه را داشته باشند. همچنین امکانات و زیرساختهای مربوط به برگزاری چنین آموزشهایی در کانون فراهم شود.

تفریح و سرگرمی

تفریح و ورزش: یکی از مواردی که به اهمیت آن در گزارش ۲۰۱۲ سازمان مل متحد اشاره شده است، تفریح و سرگرمی در مؤسسه‌های نگهداری نوجوانان محروم از آزادی است. اما ماده مختص به این موضوع در آیین‌نامه سازمان زندانها وجود ندارد. فقدان برنامه‌ها و فعالیتهای تفریحی و ورزشی بر اساس پژوهش (ون در لان و ایکلشیم[2]، ۲۰۱۳) منجر به سازگاری منفی و خشونت خواهد شد. نوجوانان کانون حق بهره‌مندی از میزان مناسب وقت آزاد برای تمرینات ورزشی روزانه، در هوای آزاد در صورت مساعد بودن هوا، فضا، تأسیسات و تجهیزات کافی؛ وقت اضافی برای فعالیتهای اوقات فراغت را دارند (مواد ۱۸ و ٤٨ مقررات سازمان ملل برای حمایت از نوجوانان محروم از آزادی). باید از توانایی جسمی هر نوجوان برای مشارکت در برنامه‌های تمرینات ورزشی اطمینان حاصل شود. تمرینات ورزشی ترمیمی و درمانی برای نوجوان نیازمند به آن باید تحت نظارت پزشکی انجام شود. فقدان فعالیتهای ساختاریافته و روتین از جمله فعالیتهای تفریحی و آموزشی با هدف فعال‌سازی حواس است.

1. Dinah
2. Vander Laan and Eichelsheim

خروج از کانون

تدوین برنامه‌های خروج از زندان بر اساس ویژگیهای جسمی و روحی نوجوانان: نتایج پژوهش نشان داد که خدمات مرکز بعد از خروج از کانون، عملکرد مناسبی برای نوجوانان نداشته‌اند و خدماتی که انجام می‌دهند در بهترین حالت مشابه زندانیان بزرگسال است. ماده ۳۱۲ آیین‌نامه اجرایی سازمان و ماده ۷۹ و ۸۰ مقررات سازمان ملل برای حمایت از نوجوانان محروم از آزادی، وظیفه مرکز مراقبت برای خدمات بعد از خروج را شامل: «تسهیل و تکمیل فرایند بازپروری، جامعه‌پذیری، تثبیت وضعیت مددجو و رفع مشکلات وی از قبیل ارتباط با خانواده و جامعه، ادامه تحصیل و تکمیل آموزش، ادامه درمان اعتیاد و خدمات سلامت روان، اسکان، تأمین هزینه‌های سفر، تهیه اسناد سجلی و هویتی، تأمین هزینه‌ها و امکانات زندگی و اشتغال نوجوانان» ذکر کرده است.

بر اساس ماده ۳۱۳ مقررات سازمان ملل برای حمایت از نوجوانان محروم از آزادی، برای حمایت و مراقبت از نوجوانان بعد از خروج از کانون باید از تشکلهای مردم‌نهاد و خیرهای سلامت روان کمک گرفت. کودکان بدسرپرست، بی‌سرپرست و تک‌سرپرست باید توسط مددکاری اجتماعی، سازمان بهزیستی، وزارت رفاه و تشکل‌های مردمی تحت نظارت قرار گیرند و درواقع شبه خانواده تشکیل شود. مسئولان ذیصلاح برای کمک به نوجوانان به‌منظور تطبیق مجدد در اجتماع و کاهش تبعیض و پیشداوری علیه چنین نوجوانانی باید خدماتی ارائه دهند. این خدمات، تا حد امکان، باید تضمین کنند نوجوان پس از آزادی از نظر اقامتگاه، اشتغال و پوشاک، امکانات مناسب و کافی دارد تا تطبیق مجدد موفق او را در اجتماع تسهیل کند.

اشتغال

اشتغال: بر اساس ماده ۲۸۹ آیین‌نامه سازمان زندانها و ماده ٤٥ مقررات سازمان ملل برای

حمایت از نوجوانان محروم از آزادی، آموزشهای حرفه‌ای باید به‌گونه‌ای باشند که امکان کاریابی سریع و با حداقل سرمایه‌گذاری برای نوجوان هنگام آزادی فراهم شود. کارورزیهایی برای آماده‌سازی شغلی وی در کانون انجام گیرد. چنانچه نوجوان در کانون مشغول به کار شود، شرایط کاری باید بر اساس استانداردهای حمایتی بین‌المللی و ملی مربوط به کار کودکان و نوجوان باشد (ماده ٤٤ مقررات سازمان ملل برای حمایت از نوجوانان محروم از آزادی)؛ و نوجوان حق دریافت دستمزد عادلانه مطابق با آنچه در بیرون از کانون مطرح است را داشته باشد (ماده ۱۸ و ٤٦ مقررات سازمان ملل برای حمایت از نوجوانان محروم از آزادی).

شکایت و نظارت

شکایت: بر اساس مواد ۳۱٤ آیین‌نامه سازمان زندانها، ۷۵ مقررات سازمان ملل برای حمایت از نوجوانان محروم از آزادی و ۳۷ (د) کنوانسیون حقوق کودک نوجوانان باید فرصت و امکان ارائه درخواست، شکایت و اعتراض بدون محدودیت و در صورت امکان به‌صورت محرمانه را به مقامهای قضایی داشته باشند. باید بین کارکنان و نوجوانان اعتماد وجود داشته باشد تا این افراد با خیال راحت به پرسنل شکایت کنند و کارکنان باید به‌طور مجزا به شکایات پاسخ دهند. علاوه بر این، نوجوانان باید این فرصت را داشته باشند که بدون عواقب، شکایت خود را به مسئولان کانون ارائه کنند. شکایت در مورد خشونت توسط کارکنان باید در اولویت قرار گیرد و اقدامات لازم انجام شود (هیئت عدالت جوانان و دفتر ملی کودکان[1]، ۲۰۰۸).

پیشنهاد می‌شود بر اساس (ماده ۷۷ مقررات سازمان ملل برای حمایت از نوجوانان محروم از آزادی) دفتری مستقل (بازرس ویژه) برای دریافت و بررسی شکایات نوجوانان کانونهای اصلاح و تربیت ایجاد شود.

نظارت: نظارت کارکنان بر رفتار نوجوانان در کانون و نحوه رفتار با یکدیگر در گزارش ۲۰۱۲

1. Youth Justice Board & National Children's Bureau

سازمان ملل، تحت عنوان یکی از عوامل حس امنیت و آرامش نوجوانان در کانون مطرح شده است. استفاده از دوربینهای نظارتی در داخل کانون و به‌کارگیری سیستمهای نظارتی بهتر، به‌ویژه در مکانهایی مانند دوش و سالن ورزشی از دیدگاه نوجوانان مهم تلقی شده است. نوجوانان باید از مسائل مربوط به حریم خصوصی خودآگاه باشند. نظارت والدین، وکلا با حضور در محیط کانون برای حفظ امنیت و افزایش آرامش نوجوانان مهم بوده است. لازم به ذکر است که در سیستمهای نظارتی و برقراری نظم، استفاده از محدودیتها و اقدامات انضباطی باید به‌عنوان آخرین راه‌حل نظارت در نظر گرفته شود. افزایش تعداد کارکنان به تعداد نوجوانان، سازوکارهای شکایت، ارتباط و تعامل صمیمانه نوجوانان با کارکنان برای ارائه شکایت و همچنین ارتباط و تعامل نوجوانان با خانواده، وکلا و مسئولان قضایی از موارد مهم در نظارت است.

پیشنهادها

- پیشنهاد می‌شود سیاستگذاران دستورالعملها و آیین‌نامه‌هایی برای استانداردسازی مدیریت و نحوه رفتار با کودکان و نوجوانان اصلاح و تربیت ایران که منطبق با شرایط و ویژگیهای کشور و همچنین نیازهای خاص کودکان و نوجوانان ایرانی است با الهام از الگوها و خدمات استاندارد بین‌المللی، تدوین کنند.
- نگهداری کودکان و نوجوانان در کانون اصلاح و تربیت نمی‌تواند راهکاری اثربخش برای رفع مشکل بزهکاری باشد. بهبود شرایط اجتماعی برای کودکان آسیب‌پذیر درزمینه خانه، مدرسه و جامعه، توجه به کودکان و نوجوانان فقیر و خانواده‌های ایشان، تمرکز بر خانواده و بهبود شرایط خانوادگی بسیار حیاتی است. گزینه‌های درمانی مبتنی بر جامعه به‌عنوان جایگزینی برای مراکز اصلاحی نیز باید به‌طور گسترده مورداستفاده قرار گیرند.
- در مواردی که نگهداری کودکان و نوجوانان در کانونهای اصلاح و تربیت اجتناب‌ناپذیر است، این کانونها باید به امکانات و خدمات لازم (مواردی که در نتیجه‌گیری بدانها اشاره

شد) برای بازپروری ایشان مجهز شوند. برای مثال؛ در آموزش تحصیلی و فنی و حرفه‌ای از اجبار کودکان و نوجوانان به آموزش خودداری و از معلمانی استفاده شود که تجربه ارتباط با نوجوانان کانون را داشته‌اند تا تأثیرگذاری آموزش افزایش یافته و در کاهش ارتکاب و بازگشت مجدد به جرم اثربخش باشد. در آموزشهای فنی و حرفه‌ای به پیشینه نوجوان قبل از ورود به کانون، علاقه وی به حرفه خاص و همچنین کاربردی و عملی بودن آموزش در زندگی پس از خروج از کانون توجه شود و آگاهی لازم در این زمینه به نوجوان داده شود.

- خدمات و برنامه‌های بعد از خروج از کانون باید بر اساس نیازهای ویژه کودک و نوجوان طراحی و با استفاده از ظرفیت‌های مختلف اعم از سازمانهای دولتی، غیرانتفاعی، عمومی و مردم‌نهاد از ایشان حمایت شود تا از ارتکاب مجدد جرم و بازگشت ایشان به کانون جلوگیری شود.
- پیشنهاد می‌شود، بر اساس سند تحول قضایی، همچون زندانیان بزرگسال برای نوجوانان کانون اصلاح و تربیت نیز «سامانه مدیریت مددجویان» برای اهدافی همچون آگاه‌سازی نوجوانان از حقوق خود، ثبت شکایت در سامانه، امکان پیگیری در آن و پاسخگویی مسئولان قضایی ایجاد شود و امکان ثبت شکایت از طریق خانواده و وکیل نوجوان و دریافت پاسخ توسط ایشان بر اساس استانداردهای بین‌المللی و داخلی فراهم شود.
- برای ارتقای نشاط و شادابی نوجوانان پیشنهاد می‌شود ساختمان، فضای داخلی و امکانات کانون بر اساس نیازهای جسمی و شرایط روحی آنها تغییر و بازطراحی شود.

ملاحظات اخلاقی

نویسندگان در نگارش مقاله مشارکت داشته‌اند. برای نگارش مقاله از سازمان خاصی حمایت مالی دریافت نشده و مقاله مستقل نوشته شده است. در مقاله هیچ‌گونه تعارض منافی وجود ندارد و در نگارش آن نکات اخلاق پژوهش رعایت شده است.

- Abdoli Nesbgrohi, Eh., & Pourmohiabadi, H. (2018). ***Challenges in correctional education center (case study of Kerman correctional education center).*** Presented at the first national conference on the globalization of children and adolescents' rights from a legal and psychological perspective. (In Persian).

- Ahmadi, A., Saberi, M., Poornaghash Tehrani, S. & Arjmandnia, A. (2020). The Effect of Family Functioning on the Incidence of Delinquency in adolescents in Tehran Correctional Center. ***Knowledge & Research in Applied Psychology***, 21 (4). 95-102. (In Persian).

- Annie E. Casey Foundation (2010). ***No Place for Kids: The Case for Reducing Juvenile Incarceration***. Baltimore: The Annie E. Casey Foundation.

- Annie E. Casey Foundation (2010). ***The Missouri Model: Reinventing the Practice of Rehabilitating Youthful Offenders***. Baltimore: The Annie E. Casey Foundation.

- Ansari Nejad, N. (2012). Analysis of juvenile delinquency in Tehran Correctional Center. ***Social Welfare***. 45,365-386. (In Persian).

- Aria, M. (2017). ***An Investigation of theCorrectional Effects of Correctional Centerson Childern and Youth***. Master's thesis, University of Science and Culture. (In Persian).

- Betelehem, W. (2014). ***Comparative Study of Juvenile Delinquency Between Addis Ababa and Out of Addis Ababa Raised Juveniles in Addis Ababa***. Unpublished MA Thesis, Addis Ababa University.

- Biggi, A. (2012). ***Investigating and analyzing the crimes of children and adolescents and providing preventive solutions in Zahedan***. Master's thesis, University of Sistan and Baluchistan. (In Persian).

- Dabestani Rafsanjani, A. (2021). Environmental Factors Affecting the Design of Behavioral Spaces Case study: Juvenile Center of Tehran. ***Journal of Architecture and Urbanism***, 30. 43-60. (In Persian).

- Dinah, M. M. (2015). Empowering Educators Who Work with Juveniles in Correctional Centres: A Wellness Perspective. ***Journal of Psychology***, 6(1). 49-56.

- Fufa, B., Jibat, N.; Fikadu, H. (2021). ***Practices and Challenges of Treatment of Juvenile Delinquents in the Correctional Center of Jimma Zone, Oromia State, Ethiopia***. Ethio.j.soc.long.stud, 8 (2). Retrieved from: https://journals.ju.edu.et/index.php/ejssls/issue/view/215

- Goldson, B. (2006). Damage, Harm and Death in Child Prisons in England and Wales: Questions of Abuse and Accountability. ***The Howard Journal of Criminal Justice***, 45(5). Retrieved from: 10.1111/j.1468-2311.2006.00437.x

- Heuber, B. M. (2012). ***The Missouri Model: A Critical State of Knowledge***. United States: National Academy of Sciences.

- Islamic Consultative Assembly (2020). Child and Adolescent Protection Law, Retrieved in May 1401 from: ***https://dotic.ir/news/7053***. (In Persian).

- Islamic Consultative Assembly (2012). Criminal Procedure Code. Retrieved in May 1401 from: ***https://dotic.ir/news/5584/***قانون (In Persian).

- Judicial system of Iran (2021). Regulations of the Organization of Prisons and Security and Educational Measures of The Country. Retrived from: ***https://rc.majlis.ir/fa/law/show/1661504*** (In Persian).

- Judicial system of Iran (2021). The Bill for The Establishment of Special Police for Children and Adolescents, Retrieved in May 1401 From: ***https://www.ekhtebar.com/%D9%84%D8%A7%DB%8C%D8%AD%D9%87%D8%AA%D8***(In Persian).

- Judicial system of Iran (2019). Instructions For Organizing Prisoners and Reducing the Criminal Population of Prisons, Retrieved in May 1401 From: ***https://rrk.ir/Laws/ShowLaw.aspx?Code=18240*** (In Persian).

- Prisons and Security and Corrective Measures Organization (2006). Regulations on How to Separate and Classify Prisoners. Retrived from: ***https://dotic.ir/news/5413/***آیین‌نامه‌نحوه (In Persian).

- Karimian, H. (2008). A look at juvenile delinquency. Knowledge, 126.141-156. (In Persian).

- Kenneth, O. A.; Samuel, A.; Jessica, O. O.; Caleb, A. D. (2022). Patterns of victimization in Ghana's Senior Correctional Center: The experiences of juvenile offenders. ***International Journal of Law and Psychiatry***, 83. Retrived from: 10.1016/j.ijlp.2022.101808

- Kuborn, S.; Kellison, C.; Sobba, K. N.; Robins, D. (2020). Strengthening the Missouri Model of Juvenile Justice: Missouri Division of Youth Services Staff Perspectives. Missouri Policy Journal, 10 (1). Retrived from: ***https://digitalcommons.lindenwood.edu/mpj/vol1/iss10/3/***

- Liefaard, T. (2008). ***Deprivation of Liberty of Children in Light of International Human Rights Law and Standards***, Antwerp/Oxford/Portland: Intersentia Publishing.

- Liefaard T., Reef J. & Hazelzet M.E. (2014). ***Report on Violence in Institutions for Juvenile Offenders***. Nr. 13 rev. Strasbourg: Council of Europe; Council for Penological Co-operation.

- Macomber, D.; Skiba, T.; Blackmon, J.; Esposito, E.; Hart, L.; Mambrino, E.; Richie, T.; Grigorenko, E.L. (2015). ***Education in Juvenile Detention Facilities in the State of Connecticut: A Glance at the System***. J Correct Educ (Glen Mills), 61 (3), 223-261.

- Mendel, R. A. (2010). ***Missouri Model: Reinventing the Practice of Rehabilitating Youthful Offenders, Summary Report***. United States: Annie E. Casey Foundation.

- Momeni Rad, A. (2013). Qualitative Content Analysis in Research Tradition: Nature, Stages and Validity of the Results. ***Quarterly of Educational Measurement***, 4 (14), 187-222. (In Persian).

- Motaghi, A. (2011). ***Explaining The Role of Correctional Center in Crime Prevention.*** MA Thesis, University of Esfahan. (In Persian).

- Mirkamali, A. & Hosseini, A. (2014). Center for correction and education from the perspective of growth-oriented prevention. ***Criminal law research,*** 4 (13), 95-120. (In Persian).

- Mohammadi-Noghizadeh, M., Ashuri, M. & Samavati Pirouz, Amir (2019). Investigating the victimization of children in conflict with the law with the approach of adopting protective measures. ***Iranian and international comparative legal research***, 49, 1-24. (In Persian).

- Motaghi, I. (2018). ***Explaining the role of the correctional center in crime prevention***, Master's thesis, Faculty of Administrative Sciences and Economics, Isfahan University. (In Persian).

- Niazpour, A. (2014). ***Criminal rights of children and adolescents***. Tehran: Mizan Publishing. (In Persian).

- Nowak, Manfred (2019). ***United Nations Global Study on Children Deprived of Liberty***. Ganev: Delphine & Richard PETIT.

- Pourmohi Abadi, H.; Zand Razavi, s. (2016).. Emotional challenges of the family and its effect on delinquency (a field study of children present in the correctional center of Kerman province)***. Criminal law and criminal policy***, 3, 25-50. (In Persian).

- Shanehsaz, A., Nowrozinejad, Gh. & Ebadi, R. (2004). Common psychiatric problems in the delinquents of Ahvaz Boys Correctional Center. ***Forensic Medicine***, 10 (35), 152-155. (In Persian).

- United Nations Children's Fund (2021). ***Estimating The Number of Children Deprived of Liberty in The Administration of Justice***. New York: UNICEF Data and Analytics Section Division of Data, Analytics, Planning and Monitoring.

- United Nation General Assembly (1989). Convention on the Rights of the Child. Retrieved from: ***https://www.ohchr.org/sites/default/files/crc.pdf***

- United Nations General Assembly (2006). ***Report of the independent expert for the United Nations study on violence against children***.

- United Nations General Assembly (1990). United Nations Rules for the Protection of Juveniles Deprived of their Liberty. Retrieved from: ***https://www.ohchr.org/sites/default/files/res45_113.pdf***

- United Nations Guidelines for the Prevention of Juvenile Delinquency (The Riyadh Guidelines) Council of Europe (2012). Children's rights and the European Committee for the Prevention of Torture, online available at ***http://www.coe.int/t/dg3/children/publications/CPTReport_en.pdf***

- Van der Laan, A. & Eichelsheim, V. (2013). Juvenile adaptation to imprisonment: Feelings of safety, autonomy and well-being and behaviour in prison, in: European. ***Journal of Criminology***, 10 (4), 424-443.

- Youth Justice Board & National Children's Bureau, (2008), A review of safeguarding in the secure estate 2008, online available at ***http://www.justice.gov.uk/downloads/youth-justice/improving-practice/AReviewof-SafeguardingintheSecureEstate2008FullReport.pdf***